

recerca

i acció!

Evidències que
transformen l'educació

Evidències

**Programes de segona oportunitat.
Què funciona per millorar
el retorn educatiu i les transicions al treball
de les persones joves?**

Síntesi de resultats

recerca

i acció!

Evidències que
transformen l'educació

Són efectius els programes de segona oportunitat?

Són efectius els programes de segona oportunitat? (I)

- Els programes de segona oportunitat, caracteritzats per ser programes integrals i amb una importància central de la dimensió acadèmica i personal, **milloren les perspectives laborals a llarg termini de les persones participants.**
- La participació en programes de segona oportunitat i en components educatius de les polítiques actives d'ocupació juvenil **redueix els comportaments disruptius; millora la motivació, la confiança i l'autoestima; incrementa les relacions personals; i afavoreix la progressió a altres itineraris acadèmics o de formació laboral.**
- També s'identifiquen resultats prometedors pel que fa a la millora de la **salut mental.**

Són efectius els programes de segona oportunitat? (II)

- **Es desconeix** si aquests programes tenen **impactes desiguals** per als diversos perfils de joves en funció del seu gènere, classe social, capital cultural o grup ètnic.
- **Es troben a faltar avaluacions** dels programes de segona oportunitat dirigits a contrastar si són efectius per ajudar a **obtenir feines més estables i menys precàries**.
- Tot i que no sigui el seu propòsit principal, l'evidència assenyala que els programes de segona oportunitat tenen un impacte positiu a curt termini, tot i que modest, en la **millora de l'ocupació i els salaris dels joves**.
- La poca evidència internacional al respecte assenyala que són programes amb una bona relació cost-benefici, i que ho són més **com més joves són les persones que participen d'aquests programes**.

recerca

i acció!

Evidències que
transformen l'educació

Com són els programes de segona oportunitat més efectius?

#RecercaiAcció

Com són els programes de segona oportunitat més efectius? (I)

- La **integració de múltiples serveis** (desenvolupament personal, aspectes acadèmics, desenvolupament d'habilitats professionals i suport a la recerca de feina) fa més efectius els programes. En canvi, aquells que només se centren en un d'aquests aspectes rarament tenen èxit.
- Els programes integrals funcionen millor quan compten amb la **vinculació de la comunitat i la família**, i amb la complicitat dels **ocupadors locals** per validar les acreditacions i configurar itineraris formatius i laborals connectats amb les necessitats de l'entorn.

Com són els programes de segona oportunitat més efectius? (II)

- Aquells programes que posen una atenció especial a la **salut mental** i al **benestar personal** tenen un impacte més gran en la millora del retorn educatiu i les transicions al treball.
- Incorporar un component de **mentoria** genera impactes positius notables en el comportament, actituds, benestar, habilitats interpersonals i motivacionals.
- Els estudis assenyalen la importància d'oferir experiències i coneixements sobre el **món laboral** des d'un abordatge que tingui en compte que els joves estan en un moment de transició cap al món adult.

recerca

i acció!

Evidències que
transformen l'educació

**Quines són les estratègies més
efectives per atreure i vincular les
persones joves als programes de
segona oportunitat?**

Quines són les estratègies més efectives per atreure i vincular les persones joves als programes de segona oportunitat? (I)

- **Informació accessible**, propera, centrada en els beneficis del programa, adaptada a col·lectius específics i proveïda per part d'organitzacions comunitàries.
- **Incentius econòmics** per participar al programa. El fet que els programes es prolonguin durant períodes de diversos mesos o anys ha de ser compensat per incentius financers o salaris de substitució.
- Aproximació al jove com a adult, en què té **espai per participar i decidir**.

Quines són les estratègies més efectives per atreure i vincular les persones joves als programes de segona oportunitat? (II)

- La **identificació inicial dels perfils i necessitats** dels joves i el disseny de **plans individuals realistes** i que connecten amb les seves **aspiracions**.
- Estratègies de **mentoria**, amb atenció i guiatge individualitzat.
- Establiment de **relacions positives entre estudiants i professorat**, basades en el respecte i en espais compartits per interactuar de manera natural.
- Inclusió d'activitats d'**educació informal** (esportives, artístiques, a través de sortides i viatges, etc.) associades al món adult.

recerca

i acció!

Evidències que
transformen l'educació

Recomanacions

#RecercaiAcció

Recomanacions (I)

- Combinar el desenvolupament d'una estratègia de programes de segona oportunitat amb la introducció de **reformes en l'ensenyament obligatori que evitin la desvinculació escolar** i l'abandonament educatiu prematur.
- Realitzar una diagnosi per tal d'**identificar els diferents perfils** de jove que s'acostumen a incloure sota el grup de "**persones joves ni-ni**" amb l'objectiu d'adequar l'oferta de programes de segona oportunitat a les situacions i necessitats de cada persona jove.
- Destinar els programes de segona oportunitat prioritàriament a les persones joves amb un **risc més gran de patir dificultats d'inserció laboral o de fer-ho en condicions de precarietat**.

Recomanacions (II)

- Apostar per programes de segona oportunitat **multidimensionals**, amb els elements que les evidències assenyalen com a clau per a la seva efectivitat:
  - La creació d'**equips multidisciplinaris** basats en una pedagogia social centrada en les cures i en el desenvolupament personal.
  - Un equilibri entre suport psicosocial, millora acadèmica i adquisició d'habilitats laborals, amb **oportunitats laborals remunerades**.
- Afavorir l'establiment de relacions de col·laboració entre **centres educatius ordinaris** i programes de segona oportunitat, perquè comparteixin personal i estableixin itineraris de desenvolupament professional conjunts.

Recomanacions (III)

- Establir equivalències en les **qualificacions i certificacions** que s'obtenen al sistema escolar ordinari i en els programes de segona oportunitat, i crear **itineraris** flexibles d'entrada i sortida.
- Identificar **bones pràctiques educatives** desenvolupades en els programes de segona oportunitat i **transferir-les al sistema ordinari** per prevenir la desvinculació respecte a l'escola.
- Involucrar les **empreses i altres actors locals clau** per la contractació dels joves en el desenvolupament dels programes de segones oportunitats, per tal de generar qualificacions i **itineraris formatius lligats a les necessitats del context i eliminar els prejudicis** en la contractació dels joves provinents d'aquests programes.

Recomanacions (IV)

- Garantir la **qualitat** dels programes amb una inversió suficient, la inclusió de **professionals experimentats i preveient l'avaluació** dels programes des de la seva posada en marxa per poder prendre decisions sobre la seva implementació.
- Promoure avaluacions que permetin identificar els impactes sobre les **dimensions clau** en què vol influir el programa (benestar personal i salut mental, represa dels estudis, inserció laboral de qualitat), **també a llarg termini**.

recerca

i acció!

Evidències que
transformen l'educació

L'estudi

#RecercaiAcció

Característiques de l'estudi

Títol: **Programes de segona oportunitat. Què funciona per millorar el retorn educatiu i les transicions al treball de les persones joves?** Consulta'l [aquí](#).

Autor: **Alejandro Paniagua Rodríguez**, professor lector de la Universitat Oberta de Catalunya.

Aquest informe inclou els resultats de **gairebé un miler d'estudis**, que analitzen de forma rigorosa l'impacte de **programes de 25 països que volen ajudar al retorn a l'educació, a millorar les transicions al treball i a millorar l'empleabilitat** de persones joves que han abandonat els estudis i que tenen dificultat per tenir una feina estable.

És una síntesi feta a partir de l'anàlisi de 19 revisions d'evidència realitzades entre 2011 i 2021, més altres estudis com revisions sistemàtiques, síntesis d'evidències i avaluacions i revisions àmplies de literatura. S'han tingut en compte també 11 estudis de cas i polítiques d'intervenció que provenen d'iniciatives dutes a terme per organismes internacionals o dels 19 estudis inicials esmentats.

Quin tipus de programmes s'han analitzat?

- **Programes múltiples:** poden combinar formació professional, acadèmica, salut, serveis d'orientació, mentoria i d'altres. Hi trobem el National Job Corps (Estats Units), el Youth Contract Provision for 16-17 year old NEET (Anglaterra), o diferents tipus d'escoles de segona oportunitat i d'escoles alternatives.
- **Programes de formació en habilitats bàsiques:** classes de formació per a adults o semblants. Hi trobem les escoles de segona oportunitat, els centres de formació per a adults o les anomenades escoles alternatives.
- **Programes de suport en les transicions al treball o a l'educació postobligatòria:** centrats en garantir el suport acadèmic i el retorn ràpid a l'itinerari formatiu (entre la prevenció i la intervenció reactiva). Hi trobem l'Alternative Education Provision (Londres) o el Transformations (Estats Units).
- **Programes de mentoria:** desenvolupats en base individual o en petits grups de fins a sis persones. Hi trobem el Youth Service: NEET Programme (Nova Zelanda) o el Making a Difference: Big Brothers, Big Sisters (Estats Units).
- **Programes de joves "fora de l'escola" o desocupats:** dirigits a grups de joves, ja siguin desconnectats, ja siguin desavantatjats, i que acostumen a no estar actius (combinen educació, formació i ofereixen experiència directa). Hi trobem el Year Up (Estats Units) o el Folk High Schools (Dinamarca).
- **Programes híbrids de curta durada:** combinen educació i habilitats laborals en un temps curt o intens. Hi trobem el I-Best (Estats Units).
- **Programes dirigits al grup ni-ni amb mesures educatives flexibles:** s'inclouen programes per aquest col·lectiu que tenen també un component educatiu. Hi trobem el Youth Job Connection (Canadà).

recerca

i acció!

Evidències que
transformen l'educació